EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 3.6.2024.
COM(2024) 228 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o prodajnim oznakama i klasiranju trupova u sektoru ovčjeg i kozjeg mesa

Sadržaj

1. Uvod 2
2. Pristup i alati 2
3. Analiza regulatornog okvira 2
3.1. Klasiranje trupova 2
3.1.1. Prethodni propisi 2
3.1.2. Trenutačno stanje 4
3.2. Prodajna oznaka 5
3.3. Informacije o tržištu 6
4. Stajališta država članica i dionika 6
4.1. Ocjena ispitanikâ o klasiranju trupova 6
4.2. Ocjena ispitanikâ o prodajnim oznakama 7
4.3. Dodatni komentari ispitanikâ 8
5. Zaključci 8

1. Uvod

U skladu s člankom 225. stavkom dd. Uredbe (EU) br. 1308/2013 (Uredba o ZOT-u)[1] Komisija je dužna do 30. lipnja 2024. podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o prodajnim oznakama i klasiranju trupova u sektoru ovčjeg i kozjeg mesa.

Ciljevi ovog izvješća:

- preispitivanje postojećih pravila o klasiranju trupova i prodajnim oznakama za sektor ovčjeg i kozjeg mesa; i
- utvrditi jesu li potrebni dodatni propisi u tom području.

2. Pristup i alati

Kako bi prikupila stručna mišljenja o provedbi klasiranja trupova i upotrebi prodajnih oznaka u sektorima ovčjeg i kozjeg mesa, Komisija je u veljači 2023. pripremila dvije ankete. Jedna je upućena državama članicama preko Stručne skupine za zajedničku organizaciju poljoprivrednih tržišta, a druga dionicima koji su članovi Skupine za građanski dijalog o stočarskoj proizvodnji.

Komisija je prije pokretanja savjetovanja obavijestila države članice i dionike o njegovoj svrsi i rasporedu te ih je potom podsjetila na potrebu za njihovim sudjelovanjem u anketi. Komisija je primila povratne informacije od 26 država članica (sve osim Francuske) i od samo četiri dionika, koji pripadaju organizacijama iz Španjolske, Austrije i Portugala.

Osim toga, ovo izvješće potkrijepljeno je sljedećim:

- analiza aktualnih i prethodnih propisa relevantnih za predmet izvješća
- nalazi iz izvješća, evaluacija i revizija koje je provela Komisija
- dostupni statistički podaci za poljoprivredne proizvode i
- doprinosi stručnjaka iz Stručne skupine za klasiranje trupova i dionika iz Skupine za građanski dijalog o tržištu ovaca i koza.

3. Analiza regulatornog okvira

3.1. Klasiranje trupova

3.1.1. Prethodni propisi

Od njihova uvođenja 1992.[2], klasiranje trupova i izvješćivanje o cijenama u skladu s ljestvicom Zajednice za klasiranje trupova u sektoru ovčetine bili su dobrovoljni. To se razlikuje od

[1] Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671., http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

[2] Uredba Vijeća (EEZ) br. 2137/92 od 23. srpnja 1992. o ljestvici Zajednice za klasiranje ovčjih trupova i utvrđivanju standarda kakvoće Zajednice za svježe ili ohlađene ovčje trupove, te o produženju Uredbe (EEZ) br. 338/91 (SL L 214, 30.7.1992., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1992/2137/oj).

sektora govedine i svinjskog mesa, u kojima je ljestvica Unije za klasiranje trupova obvezna, uz odstupanja za male klaonice, ovisno o provedbi u državi članici.

Dodatna detaljna pravila, uključujući detaljnije opise kategorija i klasa masti, utvrđena su 1993.[3] Ljestvica Zajednice stupila je na snagu 6. ožujka 1993. s odredbama o izvješćivanju o cijenama na temelju klasiranja, prvotno s učinkom najkasnije od 8. travnja 1993. Na temelju tih odredaba je početkom 1995. Ured za službene publikacije Europskih zajednica objavio brošure na većini jezika Unije, koje je izdala Europska komisija i u kojima su objašnjene ljestvice za klasiranje ovčjih trupova.

U početku je jedan od dugoročnih ciljeva ljestvice Unije za klasiranje trupova bio pružiti osnovu za novu definiciju standardne kvalitete ovčjih trupova temelju Unijine tablice za utvrđivanje cijena i izračun premija. Ljestvica Unije za klasiranje trupova trebala je postati način kontrole kvalitete za komercijalne transakcije između proizvođača ovaca i prerađivača mesa. Kod lakših janjećih trupova, rezultat ocjene konformacije nije se smatrao pravednom ocjenom. Razlog je bio to što bi se time sustavno kažnjavala njihova prirodno loša morfologija (pasmine s dugim nogama) i manji omjer između potkožne i unutarnje masti te mala težina. Stoga je osmišljen drugačiji sustav za klasiranje janjećih trupova mase manje od 13 kg.

Prema Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2137/92 Komisija je, u skladu s člankom 9., bila dužna podnijeti izvješće Vijeću kako bi se ocijenila mogućnost provedbe obveznog klasiranja trupova ovaca. U svojem izvješću objavljenom 1997.[4] Komisija je utvrdila da su gospodarski subjekti vrlo malo upotrebljavali ljestvicu za klasiranje trupova i zaključila da bi države članice klasiranje ovčjih trupova trebale nastaviti primjenjivati na dobrovoljnoj osnovi.

Reformom uvedenom Uredbom Vijeća (EZ) br. 2529/2001[5] o zajedničkoj organizaciji tržišta ovčjeg i kozjeg mesa promijenjen je način izračuna godišnje premije za ovce. U skladu s tim, Komisija je 2002. podnijela drugo izvješće Vijeću[6] kako bi ponovno analizirala moguću obveznu uporabu ljestvice Unije za ovce. U tom drugom izvješću Komisija preporučuje da uporaba ljestvice ostane na dobrovoljnoj osnovi jer u mnogim državama članicama nije bilo napretka u provedbi klasiranja trupova.

Bivša skupina Zajednice za preispitivanje ljestvice za klasiranje ovčjih trupova, uspostavljena Uredbom (EEZ) br. 2137/92, obavila je inspekcijske posjete u nekoliko država članica u razdoblju 1993. – 2000. prvenstveno kako bi se uskladili klasifikacijski standardi među nacionalnim stručnjacima i osiguralo da se u posjećenim klaonicama ti standardi poštuju.

Skupina je utvrdila da većina dionika nije bila sklona primjeni ljestvice za klasiranje ni plaćanju za ovčje meso na temelju nje; Ljestvica Unije bila je u znatnoj mjeri razvijena samo u Francuskoj, Finskoj i Švedskoj. Većina proizvođača prodavala je ovce na temelju žive vage

---

[3] Uredba Komisije (EEZ) br. 461/93 od 26. veljače 1993. o utvrđivanju detaljnih pravila ljestvice Zajednice za klasiranjeu ovčjih trupova (SL L 49, 27.2.1993., str. 70., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1993/461/oj).

[4] Izvješće Komisije o provedbi Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2137/92 o ljestvici Zajednice za klasiranje ovčjih trupova i utvrđivanju standarda kakvoće Zajednice za svježe ili ohlađene ovčje trupove te o produženju Uredbe (EEZ) br. 338/91, COM/97/0250 final.

[5] Uredba Vijeća (EZ) br. 2529/2001 od 19. prosinca 2001. o zajedničkoj organizaciji tržišta ovčjeg i kozjeg mesa (SL L 341, 22.12.2001., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/2529/oj).

[6] Izvješće Komisije Vijeću o provedbi Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2137/92 o ljestvici Zajednice za klasiranje ovčjih trupova, COM(2002) 0295 final.

izravno klaonicama, a tamo gdje se klasiranje provodilo, provodilo se prvenstveno da bi se ispunili zahtjevi klaonice ili kupaca.

Nadalje, postojanje različitih prezentacija trupova dovodilo je u pitanje transparentnost, koju je ljestvica trebala promicati, a janjad se prodavala po istoj osnovnoj cijeni neovisno o sastavu ili klasi trupa. Usporedba cijena navedenih na temelju mase trupa bila je, sa stajališta proizvođača, zbunjujuća i dovodila u zabludu.

3.1.2. Trenutačno stanje

Postojeće odredbe o klasiranju ovčjih trupova utvrđene su u točki C.III. Priloga IV. Uredbi (EU) br. 1308/2013 (Uredba o ZOT-u), Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/1182[7] i Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/1184[8].

Postoje dvije različite sheme za dobrovoljno klasiranje ovčjih trupova, kako slijedi.

– Jedna od njih odnosi se na ovčje trupove mase 13 kg ili više, a poznata je pod nazivom „SEUROP klasifikacija”; prema njoj se trupovi vizualno razvrstavaju na temelju konformacije i stupnja prekrivenosti masnim tkivom. Kad je riječ o govedima, klase prema konformaciji (S, E, U, R, O i P) ovise o razvoju profila trupa, posebno visokovrijednih dijelova goveđeg mesa (zadnja četvrtina, leđa, lopatica), i omjeru između zbroja mišića i masnog tkiva i kostiju. Klasa prema prekrivenosti masnim tkivom (od 1 do 5) opisuje količinu vidljive masnoće na vanjskoj strani trupa.
– Druga shema odnosi se na janjeće trupove mase manje od 13 kg, opisuje masu, boju mesa i prekrivenost masnim tkivom, a poznata je pod nazivom „A klasifikacija”. Dakle, uzimaju se u obzir samo masa (tri kategorije: masa trupa < 7,0 kg; masa trupa 7,1 – 10 kg te masa trupa 10,1 – 13 kg), boja mesa i razred prekrivenosti masnim tkivom.

Kad je riječ o klasifikaciji koza, zakonske odredbe ne postoje.

Danas je, zbog manjeg obujma proizvodnje, klasiranje trupova ovaca i koza u Uniji još uvijek od sekundarne važnosti u usporedbi s klasiranjem goveda i svinja. Na sastanku stručne skupine za klasiranje trupova održanom 11. listopada 2023. samo su Bugarska, Francuska, Hrvatska, Finska i Švedska potvrdile upotrebu klasiranja ovaca prema ljestvici Unije na svojim državnim područjima. U tim državama članicama, tijekom 2022., 277 klaonica razvrstalo je 4 420 782 trupova ovaca, od čega 602 018 odraslih (tj. ovce starije od 12 mjeseci), a 3 818 764 janjadi (tj. ovce mlađe od 12 mjeseci). Međutim, to je činilo manje od 12 % ukupnog protoka ovaca u Uniji u cjelini. Klasiranje je bilo relevantnije u kategoriji teže janjadi nego u kategoriji lake janjadi, u kojoj je klasirano samo 111 130 trupova, a ukupna proizvodnja u Uniji u 2022.

[7] Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1182 od 20. travnja 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu ljestvice Unije za razvrstavanje goveđih, svinjskih i ovčjih trupova i u pogledu izvješćivanja o tržišnim cijenama određenih kategorija trupova i živih životinja (SL L 171, 4.7.2017., str. 74., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1182/oj.

[8] Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/1184 od 20. travnja 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu ljestvica Unije za razvrstavanje goveđih, svinjskih i ovčjih trupova i u pogledu izvješćivanja o tržišnim cijenama određenih kategorija trupova i živih životinja (SL L 171, 4.7.2017., str. 103., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1184/oj).

iznosila je preko 13,8 milijuna trupova. Trenutačno ne postoje automatizirane metode ocjenjivanja odobrene u EU-u.

Osim toga, u većini država članica ljestvica Unije za klasiranje trupova nema važnu ulogu u izvješćivanju o cijenama janjadi. U 2022. samo su 103 klaonice ovaca koje primjenjuju ljestvicu Unije svojim nadležnim tijelima prijavile kotacije na temelju rezultata klasiranja. U Hrvatskoj, cijene prijavljene na temelju ljestvice za klasiranje činile su 40,8 % nacionalnog godišnjeg broja zaklanih ovaca. Bilježenje cijena iz ključnih država članica proizvođača – Grčke, Španjolske, Italije, Portugala i Rumunjske – proizlazi uglavnom iz izravne prodaje žive janjadi ili prodaje na dražbama. Za usporedbu, kupnja od klaonica prevladava u Belgiji, Irskoj, Francuskoj, Latviji, Slovačkoj, Finskoj i Švedskoj. Većina kotacija za janjad prijavljenih nadležnim tijelima izračunava se iz serija janjadi prodanih na temelju broja grla, na temelju žive vage ili na temelju mase trupa.

Proširenje primjene ljestvice Unije na koze ne čini se izvedivim. Standardnu kvalitetu bilo bi teško utvrditi na temelju ljestvica EU-a za ovčje trupove jer se definicije koje se temelje na kriterijima starosti, mase i pokrivenosti masnim tkivom te vrsta proizvodnje znatno razlikuju. Naime, u usporedbi s ovčjim trupovima iste dobi i spola, kozji trupovi su manji i imaju manju količinu površinskog masnog tkiva. Randman toplog trupa obično je manji, uglavnom zbog manjeg udjela masnog tkiva jer se tov događa mnogo kasnije u procesu rasta, dok gubici vlage i gubici pri cijeđenju ponekad mogu biti prilično visoki (do 8 %).

Osim toga, kad je riječ o kozjim trupovima važno je da se u nekim zemljama konzumiraju gotovo svi dijelovi trupa, a s obzirom na to da se glava, u mnogim slučajevima, ne uklanja, praktičnu upotrebu referentne prezentacije teško je utvrditi.

3.2. Prodajna oznaka

Proizvodi od ovaca i koza nisu obuhvaćeni odredbama o tržišnim standardima iz Uredbe o ZOT-u.

Međutim, dok kozje meso nije razvrstano u različite kategorije, razlikovanje kategorija ovaca etabliralo se. U Prilogu I. Uredbi o ZOT-u, dio XVIII. obuhvaća ovčje i kozje meso te žive ovce i koze, a janje je definirano kao ovca starosti do jedne godine. S druge strane, u dijelu C Priloga IV. kategorije klasiranih ovčjih trupova definirane su tako što je za ovce mlađe od 12 mjeseci upotrijebljeno slovo A, a za ostale ovce slovo B. Naime, pojam „janje” spominje se i u vezi s delegiranim ovlastima predviđenima člankom 19. stavkom 6. točkom (c) Uredbe o ZOT-u za klasiranje lagane janjadi, dok prema članku 21. Uredbe o ZOT-u o drugim provedbenim ovlastima Komisija donosi provedbene akte kako bi se države članice ovlastilo da koriste određene kriterije za klasiranje janjadi čija je masa trupa manja od 13 kg.

Nadalje, u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/1182 pojam „janje” pojavljuje se u uvodnoj izjavi 6., članku 3. stavku 2. i članku 21. te u Prilogu III. U skladu s člankom 13. točkom (a) podtočkom iv. države članice obvezne su izvješćivati o tržišnim cijenama za trupove ovaca mlađih od 12 mjeseci. U skladu s člankom 11. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/1184 tržišne cijene za ovčje trupove bilježe se u dvije težinske kategorije koje su definirane kao „lagani janjeći trupovi” (mase trupa manje od 13 kg) i „teški janjeći trupovi” (mase trupa 13 kg ili veće). Ne postoje nikakve druge pravne odredbe Unije o bilježenju tržišnih cijena za druge ovčje i kozje trupove.

Osim Uredbe o ZOT-u, pojmovi za janjeće i jareće meso izričito se razlikuju od ostalih kategorija ovčjeg i kozjeg mesa u kombiniranoj nomenklaturi Europske unije iz 2022.[9] U toj Provedbenoj uredbi Komisije janje je definirano kao životinja do jedne godine starosti za poglavlja 1., 2., 4., 15., 16., 41., 43. i 51., dok se pojam „jarić" spominje u uvodnoj napomeni 1. točki (c) uz poglavlje 41. (koža), u tarifnom broju 4106 i u retku 4113 10 00. Nadalje, u članku 31. stavku 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2020/1988[10], u vezi s carinskim kvotama kojima se upravlja prema redoslijedu zaprimanja zahtjeva, pojam „jarić" definiran je kao koza do jedne godine starosti.

U Prilogu I. Uredbi br. 1165/2008[11] o statističkim podacima o stočarstvu i mesu, u točki 2. o definicijama za kategorije ovaca, pojam janje znači muška ili ženska ovca mlađa od 12 mjeseci.

3.3. Informacije o tržištu

Za ovčje meso Komisija je utvrdila pravila za izvješćivanje o cijenama janjećih trupova, budući da je potražnja za mesom životinja zaklanih u mlađoj dobi za potrebe transparentnosti tržišta reprezentativnija.

U skladu s člankom 25. stavkom 2. točkom (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/1182 države članice svake godine obavješćuju Komisiju o ukupnom broju ovaca zaklanih u prethodnoj kalendarskoj godini, raščlanjeno po kategorijama mase.

Kad je riječ o kozjem mesu, Komisija dvaput godišnje prikuplja informacije o prosječnim cijenama na temelju ankete poslane stručnjacima iz Skupine za građanski dijalog o stočarskoj proizvodnji.

Komisija je organizirala forum o ovčjem mesu na kojem su se okupili predstavnici država članica sa znatnom proizvodnjom te proizvođači, prerađivači i trgovci kako bi istražili aktualne i buduće izazove u sektoru ovčjeg mesa u Uniji. Nakon toga Komisija je u listopadu 2016. predstavila pregled podataka za ovce i koze s pomoću kojeg će tjedno pružati informacije o tržišnim cijenama, proizvodnji i trgovini u Uniji i zemljama izvan EU-a.

4. Stajališta država članica i dionika

4.1. Ocjena ispitanikâ o klasiranju trupova

Pet država članica potvrdilo je da primjenjuju ljestvicu za klasiranje janjećih trupova, a četiri od njih upotrebljavaju tu ljestvicu i za odrasle ovce (tj. ovce starije od 12 mjeseci). Samo su dvije države članice na to obvezale sve gospodarske subjekte, dok u drugim dvjema klasiranje

---

[9] Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/1832 od 12. listopada 2021. o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 385, 29.10.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1832/oj).

[10] Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/1988 od 11. studenog 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu uredbi (EU) br. 1308/2013 i (EU) br. 510/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu upravljanja uvoznim carinskim kvotama prema redoslijedu zaprimanja zahtjeva (SL L 422, 14.12.2020., str. 4., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1988/oj).

[11] Uredba (EZ) br. 1165/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o statističkim podacima o stočarstvu i mesu i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 93/23/EEZ, 93/24/EEZ i 93/25/EEZ (Tekst značajan za EGP). (SL L 321, 1.12.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1165/oj).

ovčjih trupova provodi samo mali broj klaonica na dobrovoljnoj osnovi. Hrvatska je jedina država članica koja je potvrdila da primjenjuje obvezno klasiranje trupova koza, i za mlade i za odrasle životinje.

Unatoč tome što većina ispitanika priznaje vrijednost klasiranja trupova za poboljšanje transparentnosti tržišta, povećavanje tržišne vrijednosti proizvoda i poboljšanje odgovora dobavljača na potražnju na tržištu, dodatni troškovi klasiranja navedeni su kao jedna od glavnih poteškoća kad je riječ o tome da se klasiranje učini obveznim. Samo su četiri države članice potvrdno odgovorile na pitanje o eventualnom uvođenju obveznoge klasiranja za ovce na razini Unije. Nadalje, velika većina država članica potvrdila je da nema zahtjevâ domaćih gospodarskih subjekata da se sadašnja dobrovoljna osnova za korištenje ljestvice Unije izmijeni. Ispitanici su kao ozbiljne prepreke za uvođenje obveznog korištenja naveli fragmentaciju i/ili malu veličinu svojih domaćih tržišta.

Osim toga, samo su četiri države članice izrazile želju da se uvedu posebni propisi o klasiranju kozjih trupova. Mnogi ispitanici naveli su i da uvođenje klasiranja kozjih trupova ne bi stvorilo dodanu vrijednost, s obzirom na to da je proizvodnja toliko marginalna i da je kozje meso u većini slučajeva sporedni proizvod uz proizvodnju mlijeka. Zaključili su da bi svaka korist od uvođenja bilo kakvog klasiranja trupova bila nerazmjerna u usporedbi s dodatnim troškovima njegove provedbe.

Kad je riječ o informacijama o tržištu, većina ispitanika potvrdila je da klasiranje trupova ima malu ulogu pri kupnji ovčjeg/kozjeg mesa. Samo su četiri ispitanika iz država članica i jedan ispitanik iz redova dionika izrazili interes za proširenje izvješćivanja o cijenama na druge kategorije ovčjih trupova. Slično tome, samo su dva ispitanika iz država članica i jedan ispitanik iz redova dionika htjeli izvješćivanje o cijenama kozjih trupova. Odgovori su potvrdili da se na većini tržišta u EU-u kupnja ovčjih i kozjih proizvoda dogovara ili na osnovi paušalnih plaćanja, ili po grlu, ili po kilogramu žive vage ili mase trupa, ili čak na temelju veličine životinje.

Osim toga, ispitanici su naveli relativnu važnost trgovine ovcama u Bugarskoj, Estoniji, Grčkoj, Španjolskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj i Švedskoj. Međutim, ukazali su na to da, čak i u trgovini živim životinjama između država članica, kupnje na temelju klasiranja trupova nisu značajne.

4.2. Ocjena ispitanikâ o prodajnim oznakama

Kako bi se izbjeglo povećanje financijskog i administrativnog opterećenja za gospodarske subjekte i nadležna tijela, velika većina ispitanika nije pokazala interes za uvođenje novih propisa na razini EU-a o prodajnoj oznaci. Samo pet država članica za ovce odnosno dvije države članice za koze podržalo je uvođenje više posebnih propisa o prodajnim oznakama na razini EU-a.

Samo je jedna država članica izvijestila da je iz redova domaćih dionika zatraženo donošenje posebnih propisa na razini EU-a o prodajnoj oznaci za ovce, a to stajalište podržao je i jedan ispitanik iz redova dionika. U anketi je samo jedna država članica istaknula potrebu za razlikovanjem više kategorija janjadi, a jedan je dionik ukazao na nedostatne tržišne informacije o kozjem mesu.

4.3. Dodatni komentari ispitanikâ

Iz odgovora ispitanikâ proizlazi da se stavljanje na tržište i rasijecanje ovčjeg i kozjeg mesa uglavnom provode u skladu sa specifikacijama kupca i podrazumijevaju manje prerade nego kod mesa drugih vrsta životinja. Neki su ispitanici prepoznali važnost malih klaonica i klanja na poljoprivrednim gospodarstvima za opskrbu prerađivačke industrije ovčjim i kozjim mesom u njihovim državama članicama. Na razini maloprodaje meso se uglavnom prodaje u skladu sa zahtjevima kupaca ili u pretpakiranim paketima.

Osim toga, ispitanici su ukazali na postojanje različitih oznaka kvalitete za ovčje meso u Belgiji, Danskoj, Estoniji, Irskoj, Grčkoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Italiji, Portugalu, Sloveniji i Slovačkoj te za kozje meso u Grčkoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Portugalu i Sloveniji. Međutim, njihovi tržišni udjeli uglavnom su prilično mali u usporedbi s ukupnim domaćim protokom.

Općenito, u većini upitnika nije bila dostupna procjena tržišnog udjela za različite proizvode.

5. Zaključci

Odaziv na sudjelovanje u anketi bio je vrlo slab, što potvrđuje mišljenje da više propisa o klasiranju trupova i prodajnim oznakama nije prioritet za sektor. Nadalje, među državama članicama ili dionicima bilo je malo interesa za uvođenje obveznog klasiranja ovčjih trupova, kao i za uvođenje sustava za klasiranje trupova za koze ili za daljnje donošenje propisa o proizvodima od ovčjeg i kozjeg mesa. Slično tome, u Rezoluciji Europskog parlamenta iz 2018. o trenutačnom stanju i budućnosti sektora ovčarstva i kozarstva u EU-u[12] nije zatraženo uvođenje nikakvih posebnih propisa o klasiranju trupova ili prodajnoj oznaci.

Zato bi klasiranje ovčjih trupova trebalo ostati dobrovoljni alat na razini Unije koji se može koristiti kad pruža koristi koje donose stvarnu dodanu vrijednost koja opravdava povećanje troškova i opterećenja. Evaluacija je potvrdila da nema valjanih razloga za uvođenje obveznog klasiranja ovčjih trupova na razini Unije. Među glavnim proizvođačima u Uniji nije bilo značajnijih pomaka kad je riječ o proširenju primjene ljestvice za klasiranje. Stoga troškovi i administrativno opterećenje koji bi proizašli iz uvođenja obveznog klasiranja ne bi bili opravdani. Klaonice bi morale organizirati i provoditi klasiranje trupova, imati osposobljeno posebno osoblje te bilježiti rezultate i cijene te izvješćivati o njima. Nadležno tijelo moralo bi provoditi inspekcije na licu mjesta u skladu s pravilima Unije, zbog čega bi bila potrebna dodatna sredstva.

Klasiranje trupova može za lance opskrbe ovcama biti alat za poboljšanje učinkovitosti, transparentnosti cijena i bolji marketing. Međutim, iako bi obvezno klasiranje ovčjih trupova moglo olakšati prijenos informacija kroz lanac opskrbe te bi u načelu moglo rezultirati poštenijim i gospodarski učinkovitijim transakcijama, mnogi gospodarski subjekti ipak ne smatraju da bi od njega imali velike koristi i većina dobavljača koji trguju ovcama ne vidi potrebu za klasiranjem trupova.

[12] Izvješće-A8 – 0064/2018.

Ljestvicu Unije za klasiranje trupova nije potrebno proširiti na koze, i to zbog vrlo ograničene prirode proizvodnje tog mesa u mnogim državama članicama i specifičnih svojstava trupova i dijelova kozjeg mesa.

Kad je riječ o prodajnoj oznaci, u upitnicima nije ukazano ni na kakve sustavne poteškoće ili probleme u primjeni postojećih propisa o stavljanju ovčjeg i kozjeg mesa na tržište i anketa je pokazala da većina gospodarskih subjekata i nadležnih tijela ne podržava uvođenje više zakonskih obveza u vezi s tim pitanjem. Umjesto toga, zalažu se za pojednostavnjeni pristup koji se temelji na supsidijarnosti i smanjenom administrativnom opterećenju. Nadalje, dok ovčje i kozje meso imaju različite komercijalne klasifikacije, koje ovise o dobi životinje u trenutku klanja, ti su sektori vrlo heterogeni zbog velike raznolikosti proizvodnih sustava i autohtonih rasa, a preferencije potrošača povezane su s kulturnom pripadnošću. Stoga bi različite dimenzije koje određuju kvalitetu mesa mogle biti predmetom napetosti ili sukoba kad bi zakonodavci uveli posebnu prodajnu oznaku.

Opći je zaključak da novi zakonodavni prijedlozi u pogledu prodajnih oznaka ili klasiranja trupova u sektoru ovčjeg i kozjeg mesa nisu potrebni.